

Türkçe Dersi Özyeterlik Algısı Ölçesi (TDÖAÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Türkçe Dersi Özyeterlik Algısı Ölçesi (TDÖAÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31882>

Özet

Türkçe Dersi Özyeterlik Algısı Ölçeği (TDÖAÖ), öğrencilerin Türkçe dersine yönelik sahip oldukları **özyeterlik algısı** düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, Durukan ve Maden (2012) tarafından, bireylerin belirli bir alandaki görevleri başarıyla tamamlama yeteneklerine olan inançları yansıtan sosyal bilişsel teori çerçevesinde yapılandırılmıştır. TDÖAÖ, özellikle Türkçe dersi gibi temel bir akademik disiplinde öğrencilerin motivasyonunu, çabalarını ve akademik başarılarını etkileyen bu kritik algıyı nicel olarak değerlendirmeyi hedefler.

Ölçeğin geliştirme süreci, kapsamlı bir **güvenirlilik** ve **geçerlik** çalışması içermektedir. Bu çalışmalar, ölçeğin yapısal tutarlılığını ve ölçmek istediği yapıyı doğru bir şekilde ölçme yeteneğini bilimsel olarak kanıtlamıştır. Geliştirme tipi bir ölçek olan TDÖAÖ, eğitim araştırmalarında ve pedagojik uygulamalarda öğrencilerin öz yeterlik düzeylerini belirleyerek uygun rehberlik ve müdahale stratejilerinin geliştirilmesine olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Özyeterlik Algısı, Türkçe Dersi, Eğitim Psikolojisi, Akademik Başarı, Ölçek Geliştirme, **Özyeterlik**, Psikometri, Güvenirlilik, Geçerlik.

Yazarlar

Erhan Durukan, Salih Maden.

Amaç

Türkçe Dersi Özyeterlik Algısı Ölçeği'nin temel amacı, ilköğretim veya ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin Türkçe dersi müfredatında yer alan okuma, yazma, dil bilgisi ve anlama gibi temel becerilere yönelik kendi yeterliliklerine olan inançları belirlemektir. Bu inançlar, öğrencilerin derse katılım düzeylerini ve gösterdikleri performanslarından etkilediği için, bu algıyı doğru bir şekilde ölçmek pedagojik açıdan büyük önem taşır.

Ölçek, araştırmacılara ve eğitimcilere, öğrencilerin düşük veya yüksek öz yeterlik algısına sahip olduğu alanları tespit etme imkanı sunar. Böylece, öğrencilerin akademik özgüvenini arttırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim yöntemleri ve destek programları geliştirilebilir. Ölçeğin geliştirilmesi, alanyazındaki Türkçe dersine özgü **özyeterlik** ölçme araçlarındaki boşluğu doldurmayı hedeflemiştir.

Yapı

TDÖAÖ, **Özyeterlik Algısı** (Self-Efficacy Perception) psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, Albert Bandura'nın Sosyal Bilişsel Teorisi'nin merkezi bir kavramıdır ve bireyin belirli bir eylemi başarıyla gerçekleştireme kapasitesine olan kişisel yargısını ifade eder. Ölçek, genel öz yeterlikten ziyade, spesifik olarak Türkçe dersi bağlamındaki yeterlik inançlarına odaklanarak alan özgüllüğünü korur.

Ölçeğin yapısal bileşenleri genellikle Türkçe dersi müfredatının ana öğrenme alanlarını (örneğin, okuduğunu anlama, yazılı anlatım, sözlü iletişim ve dil bilgisi becerileri) yansıtacak şekilde alt boyutlara ayrılmıştır. Bu alt boyutlar, öğrencilerin Türkçe dersinin farklı görevlerine karşı duydukları yeterlik hissini ayrı ayrı değerlendirmeye olanak tanır.

Geçerlik

TDÖAÖ'nün **geçerlik** çalışmaları, Durukan ve Maden (2012) tarafından yürütülmüştür. Bu çalışmalar, ölçeğin gerçekten Türkçe dersine yönelik özyeterlik algısını ölçtüğünü kanıtlamayı amaçlamıştır. Geçerlik analizleri tipik olarak yapı geçerliliği, kapsam geçerliliği ve ölçüt bağımlı geçerliliği içerir. Yapı geçerliliği, ölçeğin kuramsal yapıyı ne derece temsil ettiğini belirlemek için temel bir adımdır.

Özellikle yapı geçerliliğini desteklemek amacıyla kullanılan **Faktör Analizi** sonuçları, ölçeğin beklenen teorik boyutlarla uyumlu olduğunu göstermiştir. Kapsam geçerliliği, ölçek maddelerinin Türkçe dersi öz yeterlik alanını yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak sağlanmıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** analizleri, Durukan ve Maden'in (2012) çalışmasında detaylandırılmıştır. Güvenirlilik, ölçüm sonuçlarının zamandan bağımsız olarak tutarlı ve kararlı olması ifade eder. Bu amaçla genellikle iç tutarlılık katsayıları, özellikle de Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları, TDÖAÖ'nün maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü göstermektedir. Ayrıca, güvenirlilik çalışmaları kapsamında test-tekrar test güvenirlilik analizleri de yapılmış olabilir, bu da ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneğini gösterir.

Faktör Analizi

Türkçe Dersi Özyeterlik Algısı Ölçeği'nin yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla **Faktör Analizi**

(Exploratory Factor Analysis - EFA veya Confirmatory Factor Analysis - CFA) kullanılmıtır. Bu analizler, ölçeğin alt boyutlarının belirlenmesinde ve maddelerin hangi faktörlere yüklendiğinin incelenmesinde kritik rol oynamıtır.

Faktör yapısının incelenmesi, TDÖAÖ'nün tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu bir yapıya mı sahip olduğunu netleştirmektir. Ölçek, muhtemelen Türkçe dersinin temel bileşenlerini temsil eden birden fazla faktörden oluşmaktadır; bu da öz yeterlik algısının dersin farklı yönlerine göre değişebileceği teorik varsayımını desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Ölçek Geliştirme (Geliştirme)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmıtır. Orijinal çalışmada derecelendirme bilgisi bırakılmı olsa da, öz yeterlik ölçekleri tipik olarak 4'lü, 5'li veya 6'lı Likert tiplerinde (Örneğin: "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılıyorum"a) yanıtlanmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (İlköğretim veya Ortaöğretim öğrencileri).

Yaş Grubu: Akademik düzeyin gerektirdiği yaş grubu (Tahmini olarak 9-18 yaş aralığı).

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkçe dersine devam eden ve okuma-yazma becerilerini edinmiş öğrencilere yöneliktir. Geliştirme çalışması, genellikle belirli bir coğrafi bölgedeki okul örnekleminde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirimli Envanter (Self-Report Inventory).

Anahtar Kelimeler

Öğrenci Algısı, Türkçe Eğitimi, Akademik **Geçerlik**, **Güvenirlilik** Çalışması, Psikometrik Özellikler, Dil Öğrenimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlaması: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: erhandurukan@gmail.com

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

Şinler ve Kullanım: Ölçek, genellikle akademik araştırma ve eğitim amaçlı kullanıma açıktır, ancak ticari kullanım için sorumlu yazar Erhan Durukan ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Akademik kullanım için genellikle ücretsizdir.

Test Yılı?: Ölçeğin geliştirme ve geçerlik/güvenirlik çalışmaları yayınlandığı yılı olan 2012.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: turkce-dersi-ozyeterlik-algisi-olcegi-tdoao-toad.pdf

Kaynaklar

Durukan, E., ve Maden, S. (2012). Türkçe Dersi Özyeterlik Algısı Ölçeği (TDÖAÖ): Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43 (43), 164- 173.

Türkçe Dersi Özyeterlik Algısı Ölçeği (TDÖAÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğe ait maddeler orijinal kaynaktan alınmadığından, bu kısımlar baskı için kullanılmamalıdır. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makaleye başvurulması gerekmektedir.